herpy

GECKOR

Black-spotted least gecko

Sphaerodactylus nigropunctatus

En dagaktiv dvärggecko från Bahamas och Kuba som blir 3-4 cm från nos till kloak. Könen ser mycket olika ut: honorna har mörka tvärband på ljus botten, medan hanarna är prickiga och kan lysa gult till orange. Arten är uppdelad i många underarter, och nästan varje önation har sin egen form.

Familj: Sphaerodactylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-4 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-20 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Torrskog och regnskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**20 × 20 × 30 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Värmeplats	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1 ägg**
Inkubation	**80-90 dagar** vid 24-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Sphaerodactylus nigropunctatus är en av de större dvärggeckorna. Vuxna djur blir 3-4 cm från nos till kloak, och med svansen 6-7 cm. Den största underarten, *S. n. strategus* från sydöstra Kuba, når 40 mm från nos till kloak, medan de övriga formerna blir högst 37 mm. Artnamnet är latin och betyder svartprickig.

Könen är lätta att skilja åt. Honorna och ungarna har tre till fyra mörka tvärband över kroppen på en ljusgrå till brunaktig botten, en mörk teckning på huvudet och en svans med svarta och vita band. Hanarna förlorar banden och är bruna till gulaktiga med svarta prickar; hos flera former lyser de gult till orange. Under tårna sitter häftlameller, så geckon klättrar på glas.

Arten är uppdelad i elva underarter, bl.a. *S. n. flavicauda*, *S. n. decoratus*, *S. n. gibbus*, *S. n. granti*, *S. n. strategus* och *S. n. ocujal*. De skiljer sig åt i färg, teckning och storlek och är svåra att särskilja. Flera av dem beskrevs under namnet *Sphaerodactylus decoratus*, som i dag räknas till denna art. Djur till avel bör därför alltid åtföljas av uppgift om underart och fyndplats.

Utbredning och livsmiljö

Sphaerodactylus nigropunctatus lever på Bahamas och Kuba. På Bahamas finns den på Great Bahama Bank, bl.a. på Andros, Biminiöarna, Berryöarna, New Providence, Eleuthera och Exumaöarna, och dessutom på Long Island, Cat Island, Little San Salvador, Rum Cay, Ragged Island och Cay Sal Bank.

På Kuba finns den på kayerna i Sabana-Camagüey-arkipelagen, i Sierra de Cubitas och från nordöstra Camagüey genom Holguín och Granma till Guantánamo, även längs sydöstra kusten. Nästan varje önation och region har sin egen underart, och flera av dem går över i varandra där utbredningsområdena möts.

> **Naturlig utbredning:** Bahamas och Kuba.

LIVSMILJÖ

Sphaerodactylus nigropunctatus lever i låglandet på kalkstensöar med tropiskt klimat. På Bahamas finns den framför allt i löv och nedfallna palmblad i strandbuskaget bakom dynerna, i kustnära kalkstensbuskage och torrt buskage, under stenar i skugga och i stenrösen inne på öarna. På Kuba lever den både i torra trakter, där den söker sig till fuktiga och skuggiga fläckar, och i fuktig skog, t.ex. i ruttnande stammar.

Arten föredrar skugga och ett fuktigt mikroklimat, även där landskapet runtom är torrt. Den är aktiv på dagen och rör sig mest på marken mellan löv, stenar och gömslen. Klimatet är varmt hela året med regntid på sommaren och en torrare och något svalare vinter.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Arten hålls och föds upp i små terrarier som andra dvärggeckor, men uppgifterna om temperatur, luftfuktighet, inkubation och livslängd är lånade från den bättre kända *Sphaerodactylus elegans*. *Sphaerodactylus torrei* från samma del av Kuba har samma krav.

Ett par kan hållas i ett terrarium på 20 × 20 × 30 cm (längd × bredd × höjd). Ett större terrarium, t.ex. 30 × 30 × 30 cm, ger plats för fler mikroklimat och mer löv. Geckon lever på marken, så golvytan betyder mer än höjden.

Bottnen är det viktigaste: kokosmull blandad med gödselfri jord och lite sand, täckt med ett lager torra löv, t.ex. av ek, bok eller mandelträd. En bioaktiv botten med hoppstjärtar och små gråsuggor håller bottnen ren och ger extra föda. Lägg ut korkbark, korkrör, platta stenar och kvistar, och plantera små klätterväxter som pothos eller krypfikus, så att det finns gott om gömslen och olika mikroklimat. Tunga stenar ska stå direkt på bottnen, så att djuret inte kläms om det kryper in under dem.

Locket ska vara av fint nät och sluta tätt, för både geckorna och de små foderdjuren tar sig ut genom även små springor. Ett helt öppet nätlock torkar ut terrariet för snabbt, medan ett helt slutet lock ger mögel; ett mindre nätfält är en bra kompromiss.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Inkubation av ägg

TEMPERATUR

Håll *Sphaerodactylus nigropunctatus* vid 24-28 °C på dagen och låt temperaturen sjunka till 18-22 °C på natten. En liten värmeplats på 29-32 °C under en svag lampa med termostat kan erbjudas, men det är inte nödvändigt, och djuret ska alltid kunna dra sig ner i ett svalare och fuktigare lövlager.

I de flesta hem behövs ingen extra värme på sommaren. På vintern kan en svag värmematta på terrariets sida, styrd av en termostat, räcka. Värm aldrig upp hela bottnen, för då torkar lövlagret ut. Mät temperaturen med en digital termometer nere vid bottnen och inte bara i luften. Ett djur som blir sittande framme under de varmaste timmarna har det för varmt eller för torrt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-70 %. Spraya terrariet varje dag, morgon eller kväll, så att det sitter droppar på blad och rutor som djuren dricker av. Nere i lövlagret ska botten vara fuktig hela tiden men inte blöt, och ytan ska torka upp inom några timmar, annars uppstår mögel.

En mycket låg vattenskål, gärna fylld med småsten, kan stå framme. En djup skål är en drunkningsfälla för så litet djur. En hygrometer visar om fuktigheten håller.

LJUS OCH UVB

Geckon är dagaktiv, men håller sig i skugga och i lövlagret. Ha ljuset tänt omkring 12 timmar på sommaren och 10-11 timmar på vintern, och håll natten mörk. Finns det levande växter behövs en LED-växtlampa. Undvik spotlampor som värmer och torkar ut terrariet.

Behovet av UVB är inte undersökt för *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Eftersom djuret lever i skugga passar Ferguson-zon 1: ett svagt UVB-rör för skuggdjur över den ena änden av terrariet och gott om gömslen, så att djuret själv kan välja.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Djuren är insektsätare och tar bara mycket små byten. Ungar ska ha hoppstjärtar, små bananflugor (*Drosophila melanogaster*), nykläckta syrsor och små gråsuggor. Vuxna tar syrsor på 3-6 mm, stora bananflugor (*Drosophila hydei*), små gråsuggor och små larver av svart soldatfluga. Foderdjuren får inte vara större än djurets huvud.

Unga djur matas varje dag och vuxna varannan dag, så mycket som de äter på några få minuter. Variera mellan flera slags föda. Pudra foderdjuren med kalk vid varje utfodring och med ett multivitaminpulver med D3 varannan till var tredje gång. Det kan vara besvärligare att skaffa tillräckligt med smått foder än att sköta själva djuren, så se till att ha en jämn tillgång på hoppstjärtar och små syrsor innan djuren flyttar in.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Håll *Sphaerodactylus nigropunctatus* enstaka eller som par. Hanar får inte sättas ihop, eftersom de slåss, och hos flera dvärggeckor är även honor oförenliga. Skilj djuren åt vid tecken på strid.

Geckon är snabb och skygg och tillbringar mycket tid i lövet, så den kan vara svår att få syn på. Den är för liten och skör för att hanteras och kan ta sig ut genom även små öppningar. Flytta den genom att låta den krypa upp i en liten behållare, och arbeta lugnt när du rör vid bottnen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen är lätta att känna igen som vuxna: honorna behåller de mörka tvärbanden från ungdomen, medan hanarna blir prickiga och ofta gula till orange. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad. Vänta tills djuren är fullvuxna och har fått de vuxnas färger innan de sätts ihop för avel.

PARNING

Ett välmatat par i ett terrarium med många gömslen förökar sig normalt utan särskild hjälp. Parningsbeteende och årstidsrytm är inte dokumenterade för *Sphaerodactylus nigropunctatus*. Korta ner belysningen något på vintern; det passar den torrare och något svalare vintern i utbredningsområdet. Håll ögonen öppna så att honan inte jagas, och skilj djuren åt om hon blir biten.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger ett ägg i taget, vilket är typiskt för släktet, och upprepar det med några veckors mellanrum när hon får gott om föda. Ägget är litet, vitt och hårdskaligt och läggs i bottnen, i lövet, under bark eller i ihåliga stjälkar. Torra stjälkar av parkslide, ställda mot väggen, används gärna.

Äggen kan vara svåra att hitta. Hos flera dvärggeckor jagar de vuxna inte ungarna, men det är inte dokumenterat för *Sphaerodactylus nigropunctatus*, så flytta hellre äggen till en inkubator.

INKUBATION

Ägget kläcks efter omkring 80-90 dagar vid 24-28 °C. Flytta det i samma ställning som det ligger i till en liten ask med lufthål och ett lätt fuktigt substrat som vermikulit eller perlit, och håll luften i asken fuktig, så att ägget inte torkar ut. Skalet är hårt, och ägget får inte ligga vått. De nykläckta ungarna är mycket små och torkar lätt ut, så de ska genast över i en fuktig uppfödningsask.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nykläckta ungarna är mycket små och har samma bandade teckning som honorna. Föd upp ungarna i en liten, tät ask, t.ex. en plastask på omkring 1 liter med små lufthål, med samma inredning som de vuxnas: fuktig kokosmull, löv, gömslen och en liten växt. Spraya dagligen. Första föda är hoppstjärtar och de minsta bananflugorna, som ska finnas tillgängliga hela tiden. Hos vissa dvärggeckor kan ungar gå ihop i små grupper, men det är inte dokumenterat för denna art, så håll dem hellre var för sig, och dela dem genast om oro uppstår.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem beror på felaktiga förhållanden. De typiska felen är:

- För torrt terrarium. Kroppen är så liten att djuret snabbt torkar ut. Slöhet, insjunkna ögon och skrynklig hud är tecken på uttorkning.
- För vått terrarium utan luftväxling, vilket ger mögel och hudproblem.
- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos unga djur och honor som lägger ägg.
- För stora foderdjur eller bara en sorts foder.
- Tunga föremål som djuret kan kläms under.
- Slagsmål mellan vuxna djur. Skilj dem åt vid bett eller skador.

Ett friskt djur är aktivt, har klara ögon och en fyllig svans. Djuret är för litet för att behandlas själv. Kontakta en veterinär med erfarenhet av reptiler om geckon tappar vikt, inte äter eller sitter slött framme hela dagen.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.